etisk handel norge

OsloMet - Storbyuniversitetet

Rapportering offentlige anskaffelser 2024

for offentlig sektor (ikke omfattet av åpenhetsloven)

Til lesere av rapporten

Offentlig sektor er landets største kunde og forbruker. Med dette følger stor innkjøpsmakt og et stort ansvar. Gjennom forvaltning av felleskapets ressurser skal offentlige virksomheter gå foran og ha et sirkulært og bærekraftig forbruk, og etterspørre varer og tjenester som er tilvirket etter høye etiske og sosiale standarder for arbeids- og miljøforhold i både egen virksomhet og i leverandørkjeden.

Den nye åpenhetsloven (Lov om virksomheters åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold) gir offentlig sektor et enklere arbeid med å ettergå at leverandører etterlever de forpliktelser som følger av anskaffelseslovens §5 om å respektere menneskerettighetene. Et annet viktig verktøy for oppdragsgivere i leverandøroppfølgingen er det oppdaterte nasjonale kontraktsvilkåret for ivaretakelse av grunnleggende menneskerettigheter, som er utarbeidet av Etisk handel Norge og Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ). Kontraktsvilkåret stiller krav til leverandørers aktsomhetsvurderinger i tråd med åpenhetsloven og OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper.

Medlemmer i Etisk handel Norge bruker sin innflytelse til å øke oppslutningen om etisk handel og bærekraftig forretningspraksis. Medlemmene er forpliktet til å jobbe aktivt for å ivareta mennesker, samfunn, miljø og dyrevelferd gjennom aktsomhetsvurderinger. For medlemmer i offentlig sektor betyr det at innkjøpsmakten skal brukes på en måte som fremmer ansvarlig og bærekraftig handel og konkurranse på like vilkår mellom leverandører, der grunnleggende menneskerettigheter er en viktig komponent på lik linje med pris, miljø, klima, kvalitet og leveringssikkerhet. En viktig målsetting er derfor at etisk handel skal bidra til at bare seriøse leverandører tildeles offentlige kontrakter. En annen, og like viktig målsetting, er at offentlig sektor anskaffer varer og tjenester på en måte som bidrar til at de som lager produktene og tjenestene får grunnleggende menneskerettigheter oppfylt og at produksjonen ikke skader miljø, klima eller bidrar til korrupsjon.

Medlemmer i Etisk handel Norge er forpliktet til årlig å rapportere om fremdriften i arbeidet med etisk handel og aktsomhetsvurderinger på et definert basisnivå. Vedlagte rapport gjelder våre medlemmer i offentlig sektor som ikke er omfattet av åpenhetsloven og rapporten er offentlig tilgjengelig og kan lastes ned fra våre nettsider www.etiskhandel.no. Medlemmenes innmeldingstidspunkt vil påvirke hvor langt de har kommet i arbeidet med aktsomhetsvurderinger.

Heidi Furustøl
Daglig leder
Etisk handel Norge

Rapportering på aktsomhetsvurderinger med hensyn til mennesker, dyr, samfunn og miljø

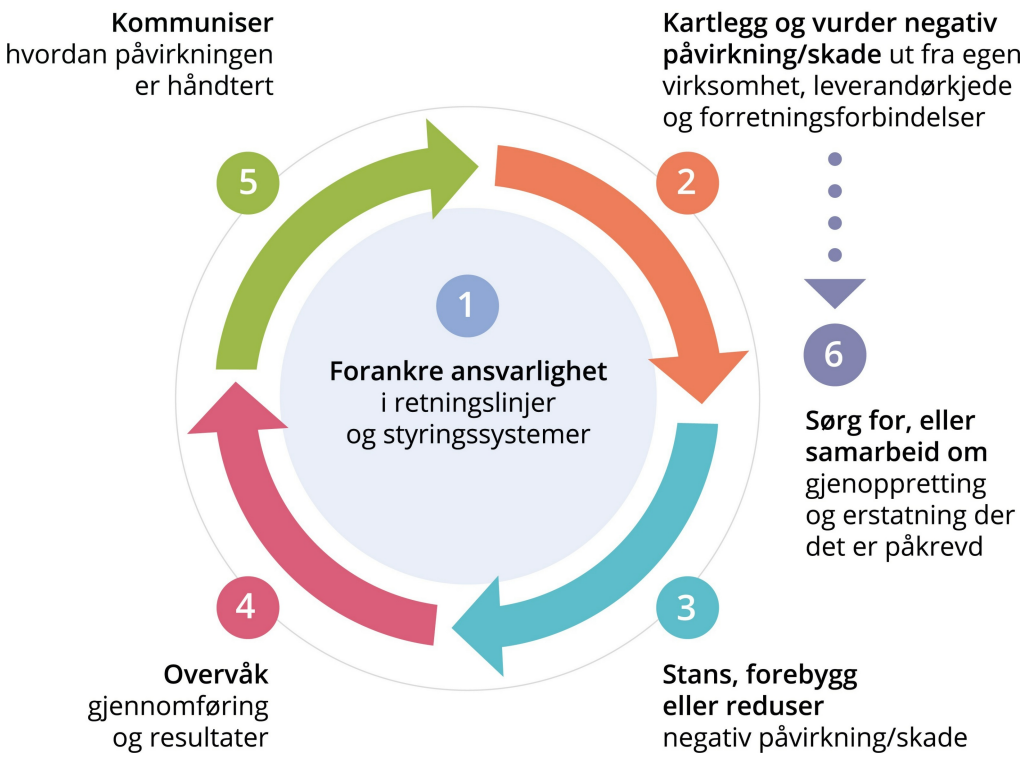

Årsrapporten er bygget rundt FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter (UNGP) og OECDs modell for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv. Modellen har seks trinn som beskriver hvordan virksomheter kan jobbe for mer ansvarlig og bærekraftig forretningspraksis. Å være god på aktsomhetsvurderinger utelukker ikke at en virksomhet har negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø, men at virksomheten er åpen og ærlig om utfordringer og håndterer dette på best mulig måte i samråd med sine interessenter. Metoden for aktsomhetsvurderinger er godt egnet til å bistå virksomheter til å opptre ansvarlig gjennom å kartlegge og håndtere risiko for negative påvirkninger og skade forårsaket av egen virksomhet, i leverandørkjeden og hos forretningsforbindelser, med hensyn til grunnleggende menneskerettigheter, miljø og korrupsjon. Det vil, basert på hvor i leverandørkjeden en virksomhet befinner seg, naturlig være ulik grad av delaktighet innenfor de ulike trinnene, men enhver virksomhet har plikt til å utøve ansvarlighet innenfor de ulike trinnene. Ansvarlighet i denne forbindelse for offentlig sektor baseres i stor grad på virksomhetens egen forankring, systemer og rutiner, egne vurderinger i forhold til risiko (basert på anerkjente kilder og egen kompetanse/erfaring), oppfølging av leverandør/kontrakt, kommunikasjon med berørte parter og samarbeid/bidra/påse sammen med leverandør om forbedringer/avvikshåndtering. Alle medlemmer i Etisk handel Norge er forpliktet på prinsipperklæringen om bærekraftig forretningspraksis med bruk av aktsomhetsvurderinger. Offentlige oppdragsgivere/virksomheter forplikter seg til å arbeide aktivt for samme mål innenfor det handlingsrommet loven til enhver tillater. I henhold til første pilar i FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter (UNGP) har det offentlige et juridisk ansvar for å beskytte menneskerettighetene gjennom å utføre aktsomhetsvurderinger både i egne organer, i eierskap og i offentlige anskaffelser.

Denne årsrapporten er delt inn i kapitler basert på OECDs aktsomhetsvurderingsmodell, samt hensyntar de fire fasene av anskaffelsesprosessen for offentlig sektor. Anskaffelsesprosessen består av; 1. forankring, 2. planlegging, 3. gjennomføring og 4. oppfølging. De fire fasene er beskrevet i parentes i innholdsfortegnelsen under de seks trinnene i OECDs aktsomhetsmodell.

Forord fra virksomhetsleder

OsloMet skal gjennom sin strategi aktivt bidra til å nå FNs bærekraftsmål. Dette gjenspeiles i universitetets visjon: «OsloMet utvikler kunnskap som løser samfunnets utfordringer». Å arbeide med bærekraftmål inngår som en naturlig del av samfunnsansvaret som universitetet har som ansvarlig offentlig institusjon. Blant målene er å utrydde fattigdom og stoppe klimaendringene. Alvoret i situasjonen tilsier særlig vekt på disse utfordringene de neste årene.

En viktig del av ansvaret er hvordan vi forvalter vår innkjøpsmakt. Som offentlig oppdragsgiver har vi en forpliktelse til å gjennomføre anskaffelser på en måte som balanserer økonomiske, miljømessige og sosiale hensyn – i tråd med FNs bærekraftsmål. Forsyningskjedene strekker seg over mange land – inkludert områder som er preget av konflikt og alvorlige brudd på menneskerettigheter og annen folkerett. Etiske krav er en sentral del av dette arbeidet og skal bidra til å påvirke leverandører til å respektere grunnleggende menneskerettigheter og ILOs kjernekonvensjoner i sine leverandørkjeder.

2024 markerer et viktig år for OsloMets arbeid med bærekraftige anskaffelser. Dette året ble vi medlem i Etisk handel Norge, noe som styrker vår innsats for ansvarlige innkjøp og gir oss verdifull støtte i arbeidet med å redusere negativ påvirkning på mennesker, samfunn, dyr og miljø. Vi skal fra i år systematisk ta i bruk aktsomhetsvurderinger som metode for å identifisere og håndtere risiko i våre leverandørkjeder.

For å lykkes må vi videreutvikle vår kompetanse, samarbeide tett med andre aktører og være åpne om våre prosesser. I 2025 vil vi forsterke arbeidet med aktsomhetsvurderinger, styrke vårt samarbeid med leverandører og andre innkjøpere med mål om en mer bærekraftig og ansvarlig forretningspraksis.

" Vi engasjerer oss i og samarbeider med samfunnet rundt oss "

Christen Krogh
Rektor

Nøkkelinformasjon om virksomheten og leverandørkjeden

Nøkkelinformasjon om virksomheten

Navn på virksomheten

OsloMet - Storbyuniversitetet

Adresse hovedkontor

Pilestredet 46

Antall ansatte

2 600

Navn, tittel og tlf.nr. for kontaktperson for rapporten

Gunn-Sølvi Arveschoug, seksjonssjef ved Seksjon for innkjøp

E-post adresse for kontaktperson for rapporten

Gunn-Solvi.Arveschoug@oslomet.no

Beskrivelse av virksomhetens struktur

OsloMet – storbyuniversitetet er Norges tredje største universitet, med nær 2 600 ansatte og 23 000 studenter. Universitetet har studiesteder i Oslo sentrum og på Kjeller ved Lillestrøm. OsloMet er tett på byen og arbeidslivet, og driver utdanning og forskning innenfor en stor bredde av fagfelt som bidrar til å løse samfunnets utfordringer. OsloMet har lange historiske linjer med store profesjonsutdanninger som har eksistert i over 100 år. Universitetet er også en aktiv pådriver for innovasjon og ny teknologi for utvikling av velferdsstaten.

Den faglige virksomheten er organisert i fire fakulteter; Fakultet for helsevitenskap, Fakultet for lærerutdanning og internasjonale studier, Fakultet for samfunnsvitenskap og Fakultet for teknologi, kunst og design, med til sammen 21 underliggende institutt. OsloMet har også to sentre; Senter for profesjonsstudier og Senter for velferds- og arbeidslivsforskning, samt en fellesadministrasjon. Fellesadministrasjonen har avdelinger innen eiendom, HR, IKT, samfunnskontakt og kommunikasjon, økonomi, utdanning, forskning og utvikling.

Informasjon om anskaffelser/avtaler

Samlet verdi innkjøp av varer og tjenester i rapporteringsåret (NOK)

400 000 000

Totalt antall aktive anskaffelser/avtaler i rapporteringsåret

80

Oppgi antall avtaler hvor det har vært gjennomført kontraktsoppfølging under rapporteringsåret

Mål og fremdrift

MÅL OG FREMDRIFT I RAPPORTERINGSÅRET

1

Mål : Øke kompetansen og bevisstheten om etisk handel i organisasjonen gjennom kurs/kompetanseheving innen etisk handel for rådgivere ved innkjøpsenheten og ved orientering til ledelse og ansatte ved OsloMet.

Status : Innkjøpsseksjonen har bevisstgjort medlemskapet i Etisk handel Norge gjennom presentasjoner og nyhetssak. Anskaffelsesrådgivere ved seksjon innkjøp har deltatt på ulike arrangement om etisk handel regi av EHN og DFØ i løpet av 2024.

2

Mål : Etiske retningslinjer skal forankres, og handlingsplan for innkjøp skal revideres.

Status : Etiske retningslinjer er utformet og skal sendes til høring. Det er igangsatt prosess med handlingsplan for innkjøp.

3

Mål : Innkjøpsseksjonen har god kompetanse innen etisk handel og samfunnsansvar.

Status : Pågående og vil fortsette i 2025.

4

Mål : OsloMet har oversikt over risiko i leverandørkjeden og prioritere avtaler.

Status : Det er foretatt en risikokartlegging i avtaleporteføljen, og det er vurdert avtaler med høyest risiko. Det er foretatt en vurdering for prioriterte avtaler for 2025.

5

Mål : OsloMet meldte seg inn i Etisk handel Norge november 2024.

Status :

MÅL FOR KOMMENDE ÅR

1

Målet for 2025 er å ha retningslinjer, handlingsplan og rutiner forankret i ledelsen og på tvers av virksomheten.

2

Videreutvikle arbeid med aktsomhetsvurdering, og integrere metodikken bedre i alle faser av arbeid med anskaffelser og kontrakter. Innkjøpsseksjonen skal videreutvikle metoder, maler og verktøy for å sikre varer og tjenester som OsloMet kjøper er produsert i tråd med høye etiske og sosiale standarder.

3

OsloMet skal gjennom identifiserte behov for kompetansehevende tiltak starte gjennomføring av disse.

4

Gjennomføre kontraktsoppfølging av to prioriterte avtaler med risiko for negativ påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø innen 01.09.2025. De aktuelle avtalene er måltidstjenester og medisinsk forbruksmateriell.

5

Innkjøpsseksjonen skal foreta en årlig risikovurdering for å identifisere kommende anskaffelser og inngåtte kontrakter med risiko for brudd på menneske- og/eller arbeidstakerrettigheter, og/eller betydelig klima- og miljøbelastning.

6

Utarbeide handlingsplan for videre arbeid. Opprette og vedta på direktørnivå, ta i bruk og rapportere på måloppnåelse.

7

Innkjøpsseksjonen skal vurdere hvordan nåværende klimagassregnskapet kan brukes til å måle og følge opp klimagassutslippet knyttet til de prioriterte anskaffelsene for 2025.

8

Etterspørre konkrete utslippsdata (primærdata) til bruk i klimaregnskapet der dette er mulig.

1

Forankring av ansvarlighet i virksomheten

Forankring av bærekraft i virksomheten handler om å ha relevante strategier, planer, policy og retningslinjer for aktsomhetsvurderinger i anskaffelser som er vedtatt av ledelsen.

For en offentlig virksomhet vil det bl.a. bety å ha egnede rutiner for å fremme respekt for grunnleggende menneskerettigheter ved offentlige anskaffelser der det er risiko for brudd på slike rettigheter, i tråd med §5 i Loven om offentlige anskaffelser (LOA). Det betyr også at anskaffelsesstrategi/policy og handlingsplaner omhandler bærekraft. Sentralt i dette er virksomhetens arbeid med aktsomhetsvurderinger. Det vil bla. si å ha strategier og planer for hvordan virksomheten identifiserer og håndterer virksomhetens negative påvirkning/skade på mennesker, dyr, samfunn og miljø i hele leverandørkjeden. Gjennom å håndtere dette på en god måte bidrar virksomheten til oppnåelse av bærekraftsmålene.

Effektive styringssystemer for implementering er en forutsetning for å lykkes. Arbeidet med aktsomhetsvurderinger, og i denne forbindelse også oppfølging av leverandørenes aktsomhetsvurderinger, bør være en integrert del av virksomhetens anskaffelsesprosess. Tydelige forventninger fra toppledelsen, samt tydelig plassering av ansvar innad i virksomheten for implementering av de ulike delene av aktsomhetsvurderinger er viktig. Alle involverte må vite hva de skal gjøre. Åpenhet om forpliktelser virksomheten har til seg selv, utfordringer de står overfor og hvordan dette håndteres, er vesentlig.

1.A Forankring: Anskaffelsesstrategi/policy for egen virksomhet

1.A.1 Lenke til offentlig tilgjengelig policy for egen virksomhet

https://ansatt.oslomet.no/innkjopsstrategi

1.A.2 Hvordan er anskaffelsesstrategi/policy for egen virksomhet blitt utviklet og forankret?

Anskaffelsesstrategi
OsloMet har i februar 2025 en innkjøpsstrategi som ble vedtatt av styret 2021. Det er nødvendig å revidere denne slik at det samsvarer med Etisk handel Norge sin prinsipperklæring. Ved revidering vil den antageligvis kalles for en handlingsplan for innkjøp, og ligge under Delstrategi for Samfunnforbedring. OsloMet er i prosess med å utvikle en ny handlingsplan som skal vise våre ambisjoner med bærekraftig forretningspraksis og forpliktelse til å gjennomføre aktsomhetsvurderinger. Handlingsplanen vil ha konkrete målsettinger og tilhørende aktiviteter for å nå disse. Målet er å få denne forankret og vedtatt av rektor i løpet av 2025.

Etiske retningslinjer
OsloMets eksisterende etiske retningslinjer i forbindelse med innkjøp ligger offentlig tilgjengelig. Det er behov for å revidere retningslinjene. OsloMet jobber med å ferdigstille etiske retningslinjer, som ivaretar Etisk handel Norge sin prinsipperklæring. Retningslinjene skal tydeliggjøre ansvaret til virksomheten som helhet, leverandører og til ansatte på OsloMet som er i en anskaffelsesprosess eller ved leverandørkontakt.

1.B Forankring: Organisering, internkommunikasjon og kompetanse

1.B.1 Hvordan er arbeidet med aktsomhetsvurderinger i anskaffelser for bærekraftig forretningspraksis organisert i virksomheten, og hvorfor?

Organisering, samarbeid og ansvarsfordeling i virksomheten
Seksjon for innkjøp er en del av fellesadministrasjonen ved OsloMet. I tillegg til den sentrale innkjøpsseksjonen finnes det innkjøpere lokalisert ved fire fakultet og sentre. Seksjon for innkjøp har ansvar for anskaffelser med verdi *over* 500k. Fakultet, sentre og andre enheter har ansvar for avrop på rammeavtaler og anskaffelsesprosess med verdi *under* 500k.

Samarbeidet er koordinert mellom innkjøpsavdelingen og andre relevante enheter ved OsloMet. Det avholdes jevnlige møter i et fast innkjøpsforum for å sikre felles forståelse og oppfølging av anskaffelsesarbeidet. På intranettet er det kommunisert retningslinjer, veiledninger og lignende. I tillegg er det en dedikert Teams-gruppe for deling av informasjon, maler og rutiner. Dette bidrar til kommunikasjon og kunnskapsdeling på tvers av enhetene.

Seksjon for innkjøp har det overordnede ansvaret for å gjennomføre aktsomhetsvurderinger i anskaffelser for å sikre en bærekraftig forretningspraksis, og til å begynne med vil det jobbes konkret med å innarbeide arbeidsmetodikken i seksjonen. Ansvaret vil tydeliggjøres ytterligere på et senere tidspunkt ovenfor fakulteter, sentre og andre enheter med ansvar for anskaffelsesprosesser under 500k. Ansvaret for implementeringen av tiltak knyttet til aktsomhetsvurderinger ligger hos den enkelte innkjøper og avtaleforvalter.

Ansvarsfordeling i Seksjon for innkjøp
Seksjonssjef har det overordnede ansvaret for arbeidet med aksomhetsvurderinger. De operative oppgavene er fordelt på flere ansatte i seksjonen. To medarbeidere i seksjonen har satt seg inn i metodikken for aktsomhetsvurderinger, hvorav den ene medarbeideren har meransvar for bærekraft i tillegg til rollen som anskaffelsesrådgiver. Den andre medarbeideren fungerer som fagansvarlig for etisk handel i innkjøpsseksjonen, og er pådriver for arbeidet i tillegg til å foreta risikokartlegging av avtaleporteføljen, samt videreutvikle styringsdokumenter og handlingsplan.

1.B.2 Hvordan sikres det at relevante ansatte har tilstrekkelig kompetanse til å arbeide med aktsomhetsvurderinger i anskaffelser og følge opp dette hos leverandører?

Fakulteter, sentre og enheter
I 2024 ble det foretatt en kompetansekartlegging blant innkjøpere ved fakultetene. Kartleggingen inkluderte intervjuer med de lokale innkjøperne samt dialog med ledere for å forstå hvordan innkjøpsarbeidet er organisert i deres enheter. Analysen avdekker et behov for ytterligere kompetanseheving. Som vanlig praksis gjennomføres det jevnlige innkjøpsforum med alle bestillere og lokale innkjøpere på OsloMet. Hensikten er å gi ny informasjon om relevante tema som gjelder avtaler, krav og regler. Kartleggingen tilsier at det er behov for ytterligere opplæringstiltak i 2025 for å styrke innkjøpsfunksjonens faglige kapasitet innen aktsomhetsvurderinger og andre krav innen offentlige anskaffelser.

Seksjon for innkjøp
To medarbeidere ved seksjon for innkjøp har grunnleggende kompetanse i aktsomhetsvurderinger. I desember 2024 ble det gjennomført kompetanseheving for anskaffelsesrådgivere i seksjonen, i regi av Etisk handel Norge. For å styrke kompetansen ytterligere er det planlagt nye opplæringstiltak i 2025. Dette vil legge til rette for en mer systematisk oppfølging av leverandører og bidra til økt etterlevelse av krav til etisk handel og bærekraftige anskaffelser.

1.C Planer og ressurser

1.C.1 Hvordan er virksomhetens forpliktelser til å respektere mennesker, dyr, samfunn og miljø forankret i virksomhetens strategier og handlingsplaner?

OsloMets visjon er å utvikle kunnskap som bidrar til å løse samfunnets utfordringer. Verdiene inkluderer å være *inkluderende, nyskapende* og *tett på samfunnet*. En av OsloMets overordnede målsettinger er å fremme bærekraftig utvikling, som integreres i strategien for arbeid både lokalt, nasjonalt og internasjonalt. Dette omfatter universitetets utdanninger, forskning og egen organisasjon. Som en del av arbeidet med bærekraft, skal OsloMet redusere universitetets belastning på klima og miljø. I delstrategien for Samfunnsforbedringer fremheves betydningen av å videreutvikle OsloMets innsats innen innovasjon og bærekraft for å styrke universitetets samfunnsansvar.

For å sikre en systematisk tilnærming til bærekraftige anskaffelser skal det utarbeides etiske retningslinjer og konkrete tiltak, inkludert krav til etisk handel i kontrakter, leverandøroppfølging og risikovurdering av høyrisikokategorier. Det er avsatt ressurser både til utformingen av disse tiltakene og til kompetanseheving for ansatte i innkjøpsfunksjonen.

OsloMet har utarbeidet et utkast til etiske retningslinjer for anskaffelser med hensikt å få dette forankret i 2025. Retningslinjene skal tydeliggjøre institusjonens forpliktelser til å ivareta mennesker, samfunn, dyr og miljø i sine innkjøp. OsloMet har også prioritert ressurser til arbeidet med etisk handel, der aktsomhetsvurderinger er et sentralt virkemiddel.

Som en del av dette arbeidet stiller OsloMet tydelige krav til leverandører gjennom kontraktsvilkår som forplikter dem til å etterleve etiske og miljømessige standarder. Oppfølging skjer gjennom rapporteringskrav, og eventuelle brudd håndteres med korrigerende tiltak i samarbeid med leverandørene. Gjennom overordnede strategier og retningslinjer sikrer OsloMet at etisk handel blir en integrert del av virksomhetens drift og utvikling.

1.D Forankring: Partnerskap og samarbeid med leverandører

1.D.1 Hvordan tydeliggjør virksomheten viktigheten av ansvarlighet og bærekraft i møte med leverandørkjeden?

Innkjøpsseksjonen har ulike virkemidler for å tydeliggjøre ansvarlighet og bærekraft i møte med leverandørmarkedet. Før konkurranser gjennomfører vi markedsundersøkelser. Det kan være aktuelt med markedsdialog hvor relevante leverandører inviteres til å dele om kunnskap og utvikling i markedet, for å kartlegge risiko og vurdere hvilke krav som skal stilles. Dette for at vi skal få kjennskap til hvor strenge krav som kan stilles i konkurransen.

For rapporteringsåret 2024 har vi gjennomført konkurranser hvor vi har stilt kontraktskrav knyttet til samfunnsansvar, og vi skal i 2025 benytte egenrapporteringsskjemaer som våre leverandører fyller ut. Risikovurderingen som gjennomføres i den enkelte anskaffelse avgjør hvilke som er høyrisiko og hvor kontraktsvilkår utarbeidet av DFØ benyttes.

1.D.2 Hvordan jobbes det med å ivareta prinsipperklæringen?

OsloMet jobber aktivt med å integrere prinsipperklæringen i virksomhetens styringssystemer for å sikre en helhetlig tilnærming til ansvarlighet og bærekraft. Vi arbeider med å få på plass etiske retningslinjer som bygger på prinsipperklæringen, og disse vil inkludere klare krav og vilkår knyttet til etikk, samfunnsansvar og bærekraft. Disse retningslinjene skal forankres i virksomhetens styringssystemer og følges opp systematisk for å sikre etterlevelse i hele organisasjonen. Dette vil bidra til å gjøre prinsipperklæringen til en integrert del av OsloMets arbeid på tvers av utdanning, forskning og administrasjon.

1.E Erfaringer og endringer

1.E.1 Hvilke erfaringer har virksomheten gjort seg om arbeidet med bærekraftig forretningspraksis i anskaffelser under rapporteringsåret, og hva har endret seg som et resultat av dette?

I november 2024 ble OsloMet medlem av Etisk handel Norge. Dette medlemskapet markerer et viktig steg i arbeidet med å styrke bærekraftig forretningspraksis i våre anskaffelser. Gjennom det innledende arbeidet har vi identifisert hvor kompetansebehovet er størst. I tillegg har vi identifisert hvor risikoen er størst i vår avtaleportefølje.

Dette har demonstrert behov for å øke grunnleggende forståelse for bærekraftig forretningspraksis i virksomheten. Videre ser vi nødvendigheten av å videreutvikle systemer for oppfølging av risikoavtaler. Dette innebærer blant annet å systematisere og differensiere OsloMets avtaler på en mer helhetlig måte.

Erfaringene vi har hatt gjør at vi er orientert om status og har gitt oss mulighet til å legge planer for 2025 for å videreutvikle oss på dette området. Vi har iverksatt tiltak for å utvikle retningslinjer og handlingsplan for innkjøp i tråd med EHNs prinsipperklæring, samtidig som vi har startet prosessen med å forankre disse. Parallelt arbeides det med å fremme og sette i system EHNs metodikk for ansvarlig næringsliv. Det overordnede målet for 2025 er å etablere en tydelig forankring av arbeidet og utforme en konkret plan for videre satsning på bærekraftig forretningspraksis.

For å sikre et vellykket og helhetlig arbeid fremover, planlegger vi å styrke dialogen mellom seksjon for innkjøp og ulike enheter, herunder Utvalg for samfunnsforbedringer, ledelsen og de lokale innkjøperne. Målet er å definere felles prioriteringer og konkretisere hvordan OsloMet skal arbeide med bærekraftig forretningspraksis, samt å sikre tilstrekkelige ressurser for å lykkes med denne satsningen.

2 Fastsette fokus for rapporten

Kartlegging av virksomhetens påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø

Kartlegging handler om å identifisere virksomhetens risiko for, og faktiske negative påvirkning eller skade på, mennesker, dyr, samfunn og miljø i leverandørkjeden.

For offentlig sektor vil det være vesentlig å foreta denne type kartlegging i flere faser av en anskaffelsesprosess. Først overordnet i planleggingsfasen og deretter i konkurransegjennomføringen. Virksomheten må i planleggingsfasen tilegne seg overordnet kunnskap om risikobildet for de aktuelle produkter/tjenester som inngår i anskaffelsen. Deretter, ut fra grad av risiko, tilpasse videre dialog, krav, kriterier og oppfølging mot aktuelle tilbydere/leverandører (konkurransegjennomføring).

Kartlegging av virksomhetens påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø må også inngå i kontraktsoppfølgingen for å redusere og forebygge risiko for menneske, dyr, samfunn og miljø. Det handler om å først danne seg et overordnet risikobilde, for så å prioritere mest vesentlige risikoområder for grundigere kartlegging og håndtering av funn. Hvordan virksomheten er involvert i eventuell negativ påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø, er sentralt for å avgjøre riktig respons og tiltak. Involvering av tilbydere/leverandører er sentralt i kartleggingsarbeidet, så vel som i tiltak for å håndtere utfordringene på en god måte.

2.A Kartlegging og prioritering

2.A.1 Risikokartlegging

Risikokartlegging i anskaffelsesprosessen
For å identifisere risiko for mulige brudd på arbeidstakerrettigheter, miljø og samfunn før kontraktsinngåelse, benytter OsloMet i hovedsak Direktoratet for forvaltning og økonomistyrings (DFØ) høyrisikoliste. Denne listen danner grunnlaget for en systematisk risikovurdering der vi identifiserer kommende anskaffelser med høy risiko for slike brudd. For anskaffelser som blir vurdert som høy risiko, gjennomføres det markedsundersøkelser for å kartlegge hva som er riktig nivå for krav og kriterier. Dette bidrar til å sikre at vi stiller relevante og realistiske krav som kan følges opp i praksis. I tillegg innhentes erfaringer som en del av vår etablerte praksis, både gjennom dialog i faste "anbudsmøter" i seksjon for innkjøp og ved systematisk registrering i vår anskaffelsesplan. Anskaffelsesplanen inneholder oversikt over tidligere anskaffelser, inkludert bærekraftstiltak, slik at vi kan dra nytte av tidligere læring og forbedre fremtidige prosesser. OsloMet bruker aktivt Teamsgrupper for å dele kunnskap og erfaring. Risikovurdering er en kontinuerlig prosess som utføres gjennom hele anskaffelsesprosessen. Dette bidrar til at risiko håndteres på en helhetlig og dynamisk måte, og at nødvendige tiltak kan iverksettes for å redusere sannsynligheten for brudd på menneskerettigheter.

Risikokartlegging etter inngåelse av kontrakt
Når en anskaffelse er gjennomført, er det planlagt å registrere kravene som er stilt i et dokument. Rådgiver for etisk handel holder oversikt over hvilke krav som er stilt. I tillegg er det planlagt i 2025 å etablere en mer systematisk rutine for kontraktsoppfølging som trer i kraft fra avtalen er etablert, der avvik i leverandørens håndtering av etikk, arbeidsforhold og miljø i løpet av avtaleperioden skal meldes fra.

Seksjon innkjøp har i tillegg dialog med relevante interessenter, som Etisk handel Norge og andre nettverk, for å holde seg oppdatert på trender og utfordringer knyttet til ansvarlig forretningspraksis. Gjennom denne metodikken sikrer OsloMet en helhetlig tilnærming til å identifisere og redusere risiko for brudd på menneskerettigheter, dyrevelferd, samfunnsansvar og miljøhensyn.

Risikokartleggingen danner grunnlaget for prioriterte tiltak som innarbeides i en intern handlingsplan. Handlingsplanen sikrer at tiltakene følges opp systematisk og bidrar til å styrke ansvarlig forretningspraksis i våre anskaffelser.

Risikokartlegging i avtaleporteføljen
Det ble i 2024 foretatt en risikokartlegging for eksisterende avtaler i OsloMets avtaleportefølje, samt kommende/nye anskaffelser for å sikre oppfølging av tidligere identifiserte risikoer. Risikokartleggingen identifiserte følgende avtaler og anskaffelser som prioriterte områder: måltidstjenester, medisinsk forbruksmateriell, kaffemaskiner og kaffebønner, IKT-produkter og blomster. Disse kategoriene er vurdert som høyrisiko og vil være gjenstand for særlig oppfølging for å sikre etterlevelse av kravene og redusere risikoen for uønskede konsekvenser i leverandørkjedene.

2.A.2 Etiske/sosiale krav i anskaffelsesprosessen

1

I hvilke type anskaffelser	Kaffemaskin og kaffebønner
Ant. leverandører på avtalen	1
Anvendt som kvalifikasjonskrav	Nei
Anvendt ved tildeling av kontrakt	Nei
Anvendt som kontraktsvilkår	Ja

2

I hvilke type anskaffelser	Medisinsk forbruksmateriell
Ant. leverandører på avtalen	1
Anvendt som kvalifikasjonskrav	Nei
Anvendt ved tildeling av kontrakt	Nei
Anvendt som kontraktsvilkår	Ja

3

I hvilke type anskaffelser	Måltidstjenester
Ant. leverandører på avtalen	1
Anvendt som kvalifikasjonskrav	Nei
Anvendt ved tildeling av kontrakt	Nei
Anvendt som kontraktsvilkår	Ja

PRIORITERT NEGATIV PÅVIRKNING/SKADE FOR MENNESKER, SAMFUNN OG MILJØ

Å prioritere en eller flere risikoområder på bakgrunn av alvorlighetsgrad, betyr ikke at noen risiko er viktigere enn andre, eller at virksomheter ikke gjør noen med annen risiko, men at det som har størst negativ påvirkning prioriteres først. Kartlegging og prioritering er en kontinuerlig prosess.

2.A.3 List opp virksomhetens prioriterte risiko for negativ påvirkning/skade på mennesker, dyr, samfunn og miljø.

Prioritert risiko	Relatert tema	Geografi
Fare for brudd på menneske- og arbeidstakerrettigheter innen **måltidstjenester**.	Tvangsarbeid Barnearbeid Lønn Arbeidstid Miljø Korrupsjon Vann	Globalt
Fare for brudd på menneske- og arbeidstakerrettigheter i produksjon av **medisinsk forbruksmateriell**.	Tvangsarbeid Barnearbeid Diskriminering Helse, miljø og sikkerhet Lønn	Kina Malaysia Pakistan Thailand
Fare for brudd på menneske- og arbeidstakerrettigheter i produksjon av **kaffemaskin og kaffebønner.**	Tvangsarbeid Barnearbeid Helse, miljø og sikkerhet Lønn	Brasil Elfenbenskysten Colombia Guatemala Kenya
Fare for brudd på menneske- og arbeidstakerrettigheter i produksjon av **IKT-produkter**.	Tvangsarbeid Fagorganisering og kollektive forhandlinger Barnearbeid Helse, miljø og sikkerhet Marginaliserte befolkningsgrupper	Kina India Sør-Korea Filippinene Thailand Vietnam
Fare for brudd på menneske- og arbeidstakerrettigheter innen **blomster**.	Helse, miljø og sikkerhet Lønn Korrupsjon	Kina Etiopia Hong Kong India Italia Kenya

Fare for brudd på menneske- og arbeidstakerrettigheter innen **forbruksmateriell**.	Barnearbeid Helse, miljø og sikkerhet Lønn Arbeidstid Miljø	Kina Indonesia Malaysia Thailand

I 2025 vil OsloMet gjennomføre et pilotprosjekt som del av opplæringen i aktsomhetsvurderinger for avtaleforvaltere. Prosjektet innebærer oppfølging av konkrete anskaffelser, som for eksempel blomster, for å gi avtaleforvalterne praktisk erfaring med å identifisere og håndtere risiko i leverandørkjeden. Hensikten er å styrke kompetansen, sikre bedre forståelse og kunne følge opp avtaleforvalterne innen etiske krav i innkjøpsprosesser, som et grunnlag for mer ansvarlige og bærekraftige anskaffelser fremover.

BEGRUNNELSE FOR HVORFOR DISSE UTFORDRINGENE ER PRIORITERT SOM MEST VESENTLIGE FOR MENNESKER, SAMFUNN OG MILJØ

2.A.4 Beskriv prioriterte risikoområder og bakgrunn for prioriteringen av disse. Beskriv hvordan informasjon ble hentet inn, hvilke kilder som er benyttet og hvilke interessenter som er involvert/dere har snakket med. Beskriv videre også om det er identifisert områder eller tema hvor det er manglende informasjon for å danne seg et helhetlig bilde, og hvordan dere planlegger å gå frem for å få mer informasjon/håndtere dette.

Risikoen for brudd på menneske- og arbeidstakerrettighetene er vurdert som høy i OsloMets vareanskaffelser, herunder medisinsk forbruksmateriell, IKT, blomster og innenfor mat og drikke. På bakgrunn av dette, er vareanskaffelser generelt et prioritert område.

I kartleggingen og prioritering av identifisert risiko har vi primært benyttet DFØs høyrisikoliste, informasjon om risiko og sparring med Etisk handel Norge og Svanemerket. Både tvangsarbeid og barnearbeid er noe av det som er påvist i utvinning av mineraler som er nødvendig i IKT-utstyr. Dette er også et betydelig problem i matindustrien og på flere kaffeplantasjer. Blomster står ikke oppført på DFØs høyrisikoliste, men har flere kjente risikoer knyttet til miljø og menneskerettigheter og det vil være nødvendig å ha en helhetlig bærekraftstilnærming ved anskaffelse av blomster i 2025.

3 Håndtering av prioritert påvirkning

Stanse, forebygge eller redusere negativ påvirkning

Stanse, forebygge eller redusere handler om å håndtere funn fra kartleggingen på en god måte.

For offentlig sektor vil kartleggingen bl.a. innebefatte å benytte informasjon, kunnskap og dokumentasjon som leverandør innehar. Leverandør skal inneha oversikt over bl.a. risiko på land- og sektornivå og kunnskap om hvordan prioritere basert på mest vesentlig negativ påvirkning mennesker, dyr, samfunn og miljø. Dog må virksomheten selv gjøre sine innledende vurderinger på risiko og prioritering av dette.

Virksomhetens mest vesentlige negative påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø prioriteres først. Dette betyr ikke at annen risiko er uvesentlig eller at det ikke håndteres. Hvordan virksomheten er involvert, er sentralt for å treffe riktige tiltak. Faktisk negativ påvirkning/skade som virksomheten forårsaker eller bidrar til må stanses, forebygges og reduseres.

Virksomheter som er direkte forbundet med negativ påvirkning må bruke sin innflytelse til å få forretningsforbindelser (f.eks. leverandører) til å stanse, forebygge og redusere dette. Dette innebærer å utvikle og iverksettes planer og rutiner for å håndtere risiko, og kan kreve endringer i egne strategier, policyer og styringssystemer. Virksomheters vellykkede håndtering av negativ påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø er et avgjørende bidrag til FNs bærekraftsmål.

3.A Stans, forebygg eller reduser (planlegging, gjennomføring og oppfølging)

3.A.1 Legg til mål, status på fremdrift, og beskriv tiltak dere har iverksatt for å håndtere virksomhetens prioriterte negative påvirkning/skade på mennesker, dyr, samfunn og miljø.

	Fare for brudd på menneske- og arbeidstakerrettigheter innen måltidstjenester.
Overordnet mål :	Sikre bærekraftig utvalg av mat og drikke, redusere plast og engangsartikler og grønne kjøretøy.
Status :	**Kartlegging**.
Mål i rapporteringsåret :	Stille kontraktskrav som ivaretar samfunnsansvar.

Beskriv faktiske eller forventede resultater av tiltaket, samt mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Anskaffelse av cateringavtale ble gjennomført i rapporteringsåret (2024). Det ble stilt kontraktskrav som ivaretar samfunnsansvar og klima og miljø som prioritering 2.

Beskriv faktiske eller forventede resultater av tiltaket, samt mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Målet for det kommende rapporteringsåret er å følge opp etiske kontraktsvilkår.

	Fare for brudd på menneske- og arbeidstakerrettigheter i produksjon av medisinsk forbruksmateriell.
Overordnet mål :	Forhindre at medisinsk forbruksmateriell vi kjøper er produsert på en måte som bryter grunnleggende menneskerettigheter.
Status :	**Kartlegging**.
Mål i rapporteringsåret :	Etablere en oversikt over risikofaktorer knyttet til medisinsk forbruksmateriell.

Beskriv faktiske eller forventede resultater av tiltaket, samt mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

En kartlegging av risiko for brudd på grunnleggende menneskerettigheter er gjennomført, og det er vurdert som hensiktsmessig å iverksette ytterligere oppfølging for en mer grundig risikovurdering.

Beskriv faktiske eller forventede resultater av tiltaket, samt mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Målet for det kommende rapporteringsåret er å følge opp etiske kontraktsvilkår.

	Fare for brudd på menneske- og arbeidstakerrettigheter i produksjon av kaffemaskin og kaffebønner.
Overordnet mål :	Forhindre at kaffebønner vi kjøper er produsert på en måte som bryter grunnleggende menneskerettigheter.
Status :	**Kartlegging**.
Mål i rapporteringsåret :	Stille kontraktskrav som ivaretar samfunnsansvar.

Beskriv faktiske eller forventede resultater av tiltaket, samt mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

I rapporteringsåret har innkjøpsseksjonen arbeidet konkret med anskaffelsen og stilt bærekraftige kontraktskrav. Det er gjort markedsundersøkelser og sparring med EHN og Svanemerket.

Beskriv faktiske eller forventede resultater av tiltaket, samt mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

For det kommende året skal vi gjennomføre kontraktsoppfølging av inngått avtale, og i det arbeidet sikre at samtlige kontraktskrav oppfylles av leverandøren.

	Fare for brudd på menneske- og arbeidstakerrettigheter i produksjon av IKT-produkter.
Overordnet mål :	Forhindre at IKT-utstyr vi kjøper er produsert på en måte som bryter grunnleggende menneskerettigheter.
Status :	**Kartlegging**.
Mål i rapporteringsåret :	Få bedre oversikt over risiko i leverandørkjeden.

Beskriv faktiske eller forventede resultater av tiltaket, samt mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Leverandørkjeden med produksjon i Kina og Pakistan, og behovet for risikoutsatte råvarer for produksjonen, tilsier at vi bør fortsette å kartlegge.

Beskriv faktiske eller forventede resultater av tiltaket, samt mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Det er en fellesavtale med egne avtaleforvaltere. Målet for 2025 er at seksjon for innkjøp skal ha en tettere dialog med IT-avdelingen og bestillere ved OsloMet for å sikre effektiv avvikshåndtering. Det skal også være fokus på avtalelojalitet og gjenbruk.

	Fare for brudd på menneske- og arbeidstakerrettigheter innen blomster.
Overordnet mål :	Sikre at leverandør for blomster har kontroll i sine leverandørkjeder, god sporbarhet, og har gode systemer for å avdekke eventuelle brudd.
Status :	**Kartlegging**. Anskaffelse gjennomføres i 2025.
Mål i rapporteringsåret :	Øke vår interne kompetanse, slik at vi kan stille spesifikke vilkår for å hindre menneskerettighetsbrudd i kommende anskaffelse på blomster.

Beskriv faktiske eller forventede resultater av tiltaket, samt mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Vi skal tillegge kvalifikasjonskrav/kontraktsvilkår som ivaretar samfunnsansvar.

Beskriv faktiske eller forventede resultater av tiltaket, samt mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Blomster står ikke oppført på DFØs høyrisikoliste. Men vi vet at blomster kan produseres/innhentes på en måte som bryter med grunnleggende menneskerettigheter.

	Fare for brudd på menneske- og arbeidstakerrettigheter innen forbruksmateriell.
Overordnet mål :	Forhindre at forbruksmateriell vi kjøper er produsert på en måte som bryter grunnleggende menneskerettigheter.
Status :	**Kartlegging**.
Mål i rapporteringsåret :	Etablere en oversikt over risikofaktorer knyttet til forbruksmateriell.

Beskriv faktiske eller forventede resultater av tiltaket, samt mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

En kartlegging av risiko for brudd på grunnleggende menneskerettigheter er gjennomført, og det er vurdert som hensiktsmessig å iverksette ytterligere oppfølging for en mer grundig risikovurdering.

Beskriv faktiske eller forventede resultater av tiltaket, samt mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Det er en fellesavtale med dedikerte avtaleforvaltere. Målet for 2025 er å bevisstgjøre ansatte om etisk forbruk. I tillegg påvirke bestillere og behovshavere til å velge miljømerkede og mer miljøvennlige produkter. Blant annet ved å sette dette som et agenda på innkjøpsforum i løpet av 2025.

ANDRE TILTAK FOR Å HÅNDTERE NEGATIV PÅVIRKNING

Beskriv virksomhetens generelle tiltak for å stanse, forebygge eller redusere negativ påvirkning knyttet til anskaffelser, også i leverandørkjeden.

3.B.1 Reduksjon av natur- og miljøpåvirkning

OsloMet sin etiske retningslinje i forbindelse med innkjøp fastsetter ansvaret for å stille krav og følge opp at leverandører bidrar aktivt til å forhindre negativ belastning på klima og miljø, og bevisstgjøring på eget forbruk og effektiv ressursbruk. OsloMet sin eksisterende innkjøpsstrategi vedtatt i 2021 fastsetter bruk av miljøvalg eller bevisste valg i planlegging og gjennomføring av anskaffelser:

1. Utarbeide konkurransegrunnlag og spesifikasjoner som vektlegger miljø og produktets levetid.
2. Benytte kontraktsoppfølgingsverktøyet slik at det er mulig å spore oppfølgingsarbeidet og rapportere på oppfølging av tiltak som skal redusere miljøbelastning.
3. Stille krav der det er relevant. Det stilles for eksempel krav til nullutslippskjøretøy og at produkter og tjenester skal tilhøre merke- eller sertifiseringsordninger som Svanemerke. I tillegg stiller OsloMet ofte krav til leverandører har et sertifisert miljøledelsessystem som Miljøfyrtårn og ISO14001.
4. Livssykluskostnader som del av vurderingen til anskaffelsens verdi.

3.B.2 Reduksjon av klimagassutslipp

OsloMet har utarbeidet klimaregnskap siden 2019, som dekker Scope 1, 2 og 3. Dette omfatter direkte og indirekte utslipp. Dette gir et helhetlig bilde av hvor klimagassutslippene i virksomheten er størst og legger grunnlaget for målrettede tiltak for å redusere utslippene.

Direkte utslipp er utslipp fra kilder som virksomheten selv eier eller kontrollerer, som for eksempel kjøretøy. For å minimere disse utslippene stilles det krav om nullutslippskjøretøy ved anskaffelser, noe som bidrar til å redusere OsloMets samlede klimaavtrykk og fremme bærekraftige transportløsninger.

Indirekte utslipp oppstår i andre virksomheter eller deler av økonomien som følge av OsloMets aktiviteter. Dette inkluderer blant annet utslipp knyttet til innkjøp av varer, transport og avfallshåndtering. For å redusere indirekte utslipp er det utviklet en reisepolicy som definerer OsloMets vurderinger av reisemåte og gir anbefalinger for miljøvennlige reisevalg. Reisepolicy, kombinert med klimaregnskapet gir oversikt over klimautslipp fra reiser og bidrar til økt bevisstgjøring rundt miljøpåvirkning. I tillegg har OsloMet innført en funksjon i bestillingsportalen for catering som gir oversikt over utslipp per produkt, noe som legger til rette for mer bevisste og klimavennlige valg. Disse tiltakene støtter universitetets overordnede mål om å redusere sitt klimaavtrykk.

3.B.3 Tilpasning av egen innkjøpspraksis (sourcing)

Anskaffelsesplanen benyttes for å holde oversikt over kommende anskaffelser, inkludert anskaffelser i prosess. Anskaffelsesrådgiveren fører inn i denne planen en gradering for risiko innen belastning på miljø eller sosiale forhold som er avdekket. Hensikten med anskaffelsesplanen er å kunne vurdere reelt behov og unngå kortsiktige løsninger. I tillegg gir anskaffelsesplanen mulighet til å planlegge prosessen, slik at det blir satt av tilstrekkelig tid til å lede prosessen og unngå unødvendig press på leverandøren.

3.B.4 Valg av produkter og sertifiseringer

OsloMet benytter Svanemerket eller tilsvarende merke- eller sertifiseringsordninger der det er relevant. I tillegg vurderes produkter basert på levetid, resirkulerbarhet og miljøpåvirkning gjennom hele livssyklusen.

3.B.5 Støtte aktivt opp om fri fagorganisering og kollektive forhandlinger, eller der lovverket ikke tillater dette, støtte aktivt opp om andre former for demokratisk valgt arbeiderrepresentasjon

OsloMet vil søke kunnskap innenfor dette området og vurdere løpende hvordan vi kan styrke vårt arbeid. OsloMet vil i tillegg se nærmere på hvordan dette kan inkluderes i vår reviderte handlingsplan for innkjøp.

3.B.6 Bekjempelse av korrupsjon og bestikkelser i egen virksomhet og leverandørkjeden

OsloMet har etiske retningslinjer for innkjøp som beskriver forventninger til både ansatte og leverandører i forbindelse med korrupsjon og bestikkelser. Disse skal bidra til bevisstgjøring om ansattes rolle i anskaffelsesprosesser og ved leverandørkontakt.

I forbindelse med revisjonen av de etiske retningslinjene vil vi tydeliggjøre ansvaret for å forebygge korrupsjon og bestikkelser, både internt i virksomheten og i leverandørkjeden. Målet med de nye etiske retningslinjene er at det samsvarer med prinsipperklæringen til Etisk handel Norge.

3.B.7 Annen relevant informasjon for hvordan dere arbeider med å redusere, forhindre og håndtere negativ innvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø.

Den nye cateringavtalen bygger på et økt fokus på bærekraft, med tiltak som et mer miljøvennlig matutvalg, redusert plastbruk og grønnere transportløsninger. Dette innebærer blant annet flere økologiske og plantebaserte alternativer, mindre engangsemballasje og levering med grønne kjøretøy der det er mulig. OsloMets innsats på dette området ble anerkjent med en nominasjon til Anskaffelsesprisen 2024.

4

Overvåking av gjennomføring og resultater

Overvåkning av gjennomføring og resultater handler om å måle effekten av systematikken og eget arbeid i hvert trinn i aktsomhetsvurderingene, og viser hvorvidt virksomheten gjør gode aktsomhetsvurderinger ved anskaffelser og i kontraktsoppfølging.

Virksomheten må ha systematikk og rutiner på plass for å kunne fange opp og kritisk vurdere egne konklusjoner, prioriteringer og tiltak som er gjort som en del av aktsomhetsvurderinger. Eksempelvis: Er kartlegging og prioritering av mest negativ påvirkning gjort på en faglig god og troverdig måte, og som reflekterer de faktiske forholdene? Virker tiltakene for å stanse, forebygge og/eller redusere virksomhetens negative påvirkning/skade etter hensikten? Er skade gjenopprettet der det er relevant? Dette kan gjelde tiltak virksomheten gjør selv og som utføres av eller i samarbeid med andre (f.eks leverandører).

Erfaringene virksomheten gjør seg med arbeidet med aktsomhetsvurderinger ved anskaffelser og i kontraktsoppfølging brukes for å forbedre prosesser og resultater i fremtiden.

4.A Overvåke og evaluere (oppfølging)

4.A.1 Beskriv hvem som har ansvar for å overvåke effekten av tiltak iverksatt for å håndtere virksomhetens vesentlige risiko for skade/negativ påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø i forbindelse med anskaffelser, og hvordan overvåkningen gjennomføres i praksis.

Ansvaret for å overvåke effekten av tiltak relatert til risiko i anskaffelsesprosesser ligger til seksjon for innkjøp. Oppfølging skal skje blant annet gjennom aktsomhetvurderinger, revisjoner og årlige rapporteringer.

Hver anskaffelsesrådgiver har ansvar for å planlegge, gjennomføre og følge opp sine anskaffelser i tråd med virksomhetens retningslinjer. Ved utforming av krav under konkurransegjennomføringen samarbeider innkjøperen tett med den tekniske spesifikasjonsgruppen for å sikre at kravene er klare, presise og tilpasset virksomhetens behov.

Avtaleforvalterne har hovedansvaret for oppfølgingen av inngåtte kontrakter, med støtte fra seksjon for innkjøp ved behov. Det er avtaleforvalteren som sørger for at leverandørene oppfyller de avtalte forpliktelsene og leverer i henhold til kontrakten. Gjennom blant annet statusmøter og i dialog med leverandørene, foretas det evalueringer av leverandørens etterlevelse av avtalte krav.

4.A.2 Hvor mange leverandører har vært gjenstand for kontraktsoppfølging knyttet til bærekraft, inkludert etiske- og sosiale krav, i rapporteringsåret (gjelder avtaler inngått i rapporteringsåret og avtaler inngått tidligere år)?

OsloMet gjennomfører påseplikt hos de som krever det. Blant annet ble det gjennomført påseplikt hos en av våre renholdsleverandører. Gjennom denne prosessen ble leverandørens lønns- og arbeidsforhold undersøkt i detalj, uten at det ble avdekket noen avvik eller brudd på lovpålagte krav.

Per i dag er det ikke gjennomført systematisk kontraktsoppfølging knyttet til bærekraft, inkludert etiske og sosiale krav, utover påseplikten. Vi skal i 2025 styrke dette arbeidet og planlegger å innføre et mer systematisk opplegg for oppfølging av avtaleforvalterne, for å sikre at sentrale kontraktsvilkår faktisk blir fulgt opp. Det vil omfatte krav knyttet til bærekraft, inkludert etiske- og sosiale krav i leverandørkjeden.

4.A.3 Er det i rapporteringsåret identifisert avvik fra de etiske- og sosiale kravene hos aktører i leverandørkjeden? Faktiske negative konsekvenser for mennesker, dyr, samfunn og miljø omfattes. Manglende åpenhet om leverandørkjede og manglende bærekraftspolicy kan også være vanlige avvik. Hvis ja: Angi type avvik, hvor i leverandørkjeden avvikene er identifisert, tiltak iverksatt for å rette avvikene, samt status.

1

Type avvik (barnearbeid, HMS, lønn, arbeidstid etc)	
Hvor i leverandørkjeden?	
Tiltak iverksatt for å rette avvik	
Status	

5

Kommunikasjon av hvordan negativ påvirkning/skade er håndtert

Forutsetningen for god ekstern kommunikasjon om arbeidet knyttet til virksomheters aktsomhetsvurderinger for bærekraftig forretningspraksis er at den bygger på konkrete aktiviteter og resultater. Det vil si ekstern kommunikasjon av policyer, strategier, retningslinjer, prosesser og aktiviteter knyttet til å identifisere og håndtere virksomhetens faktiske og potensielle negative påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø, inkludert funn og effekt og resultater av tiltakene/aktivitetene.

5.A Kommunisere eksternt (oppfølging)

5.A.1 Beskriv hvordan virksomheten kommuniserer offentlig rundt eget arbeid med aktsomhetsvurderinger i anskaffelser, kartlegging og håndtering av negativ påvirkning/skade

Det er planlagt publisering av etiske retningslinjer for anskaffelser i løpet av 2025. I den forbindelse er det identifisert et behov for å etablere en dedikert nettside på OsloMet.no som omhandler dette temaet. HR-direktøren har fått ansvar for å følge opp OsloMets overordnede etiske retningslinjer og sikre at disse settes i sammenheng med de etiske retningslinjene for anskaffelsesområdet. Dette skal bidra til en helhetlig tilnærming til etikk og ansvarlighet på tvers av hele virksomheten.

6

Gjenoppretting der dette er påkrevd

Når en virksomhet har identifisert at den har forårsaket eller bidratt til skade på mennesker, dyr, samfunn eller miljø, håndteres skaden gjennom å sørge for eller samarbeide om gjenoppretting.

Gjenoppretting kan innebære økonomisk erstatning eller kompensasjon, en offentlig beklagelse, eller at skaden på annet vis rettes opp. Det handler også om å sørge for, eller samarbeide om, tilgang til klageordninger for arbeidere og/eller lokalsamfunn slik at de kan få sin sak hørt og håndtert. Ved inngåelse av leverandørkontrakter, hvor det viser seg at leverandøren, enten direkte eller indirekte, har bidratt til skade på mennesker, dyr, samfunn og miljø, forventes det at også oppdragsgiver bidrar til gjenoppretting. Grad av bidrag til gjenoppretting fra oppdragsgiver kan i denne sammenheng variere. I mange tilfeller vil den mest aktuelle handlingen være, som et minimum, å påse at leverandør utfører sin plikt til å bidra til gjenoppretting videre i leverandørkjeden. (Kontraktsoppfølging på pkt. 2.6 i kontraktsvilkår for ivaretakelse av grunnleggende menneskerettigheter i leverandørkjeden, utarbeidet av DFØ og EHN).

6.A Gjenoppretting

6.A.1 Beskriv virksomhetens strategi/policy for gjenoppretting ved negative konsekvenser for mennesker, dyr, samfunn og miljø

OsloMet har per i dag ikke en formell retningslinje eller rutine for gjenoppretting. For å tilfredsstille kravene til EHN sin prinsipperklæring, vil dette temaet omtales i handlingsplan for innkjøp som er under revisjon.

6.A.2 Beskriv eventuelle tilfeller av gjenoppretting i rapporteringsperioden

6.B Sikre tilgang til mekanismer for gjenoppretting (oppfølging)

6.B.1 Beskriv hva virksomheten gjør for å sikre at påvirkede arbeidere og lokalsamfunn i leverandørkjeden har tilgang til effektive mekanismer for gjenoppretting, når det er aktuelt

Det pågår et arbeid med å utforme en handlingsplan for innkjøp ved OsloMet. Den nye handlingsplanen vil tydeliggjøre OsloMets krav til aktsomhetsvurderinger, inkludert trinn 6 om gjenoppretting.

Kontaktinformasjon:

OsloMet - Storbyuniversitetet
Gunn-Sølvi Arveschoug, seksjonssjef ved Seksjon for innkjøp
Gunn-Solvi.Arveschoug@oslomet.no